

Crítica

AICART, Francesc; NOLLA, Josep M.; VIVO, Jordi: *La Plana Basarda (Santa Cristina d'Aro, Baix Empordà): Història i arqueologia d'un jaciment maleït*. Girona: Institut del Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona, 2007. 95 p.

ALSINA, Marc: *Festa de la ratafia: 25 anys*. Santa Coloma de Farners: Edicions La Trona, 2007. 161 p.

BELDA APARICIO, Elisenda; MARTINELL, Alfons; VILÀ, Antoni [ed.]: *La formación en gestión y políticas culturales para la diversidad cultural y el desarrollo*. Girona: Documenta Universitaria, 2007. 352 p.

BORRELL i SABATER, Miquel: *Hospicis i hospitals de pobres*. Girona: Diputació de Girona / Caixa de Girona, 2007. 96 p.

BRUGADA, Josep: *Sarrià de Ter: El paper de la història*. Girona: CCG Edicions, 2007. 534 p.

CALZADA, Arcadi [et al.]: *La màquina d'escriure: Eina de treball i peça de museu*. Girona: Fundació Caixa Girona, 2007. 56 p.

CARGOL, Salvador: *Fabricants de notícies*. Girona: Col·legi de Periodistes de Catalunya, 2007. 147 p.

CASAS, Ferran [ed.]: *Adolescents and audio-visual media in five countries*. Girona: Documenta Universitaria, 2007. 139 p.

CASAS, Josep; SOLER, Victòria: *El cor del Terraprim (Camallera-Llampaies-Saus-Vilaür)*. Girona: Diputació de Girona, 2006. 159 p.

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona: *Cinema Truffaut, crònica d'un any, 2003-2004*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 125 p.

Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes: *Actes del 13è Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes: Universitat de Girona*. Barcelona: PAM, 2007. 514 p.

COMBALIA, Victòria; CAMPS, Eudald: *Evr: Oficina de fluxos*. Girona: Ajuntament de Girona / Fundació Caixa de Catalunya, 2007. 67 p.

El periodisme compromès d'Aurora Bertrana

REAL MERCADAL, Neus.

Aurora Bertrana, periodista dels anys vint i trenta.

Biblioteca Fundació Valvi.

CCG Edicions.

Girona, 2007.

181 pàgines.

Durant els anys vint i trenta del segle XX Aurora Bertrana representa el model de dona intel·lectual catalana d'esquerres. Tant la seva vida com la seva obra es mostren al públic com a símbol d'uns valors concrets vinculats a l'aventura, la modernitat i el compromís social. Ho mostra magníficament el llibre *Aurora Bertrana, periodista dels anys vint i trenta*, editat recentment per Neus Real. L'autora ha elaborat una selecció dels articles publicats per Bertrana al llarg de l'etapa 1923-1936 en plataformes diverses com *La Veu de Catalunya*, *D'Ací i d'Allà*, *Mirador*, *La Nau*, *La Publicitat*, o la revista femenina *Bondat*, entre altres. La lectura d'aquests escrits, redactats amb la prosa rica i directa de l'autora, ens completa la imatge que teníem d'Aurora Bertrana, molt vinculada a les Memòries i les biografies de l'escriptora, i ens permet accedir a la seva ploma periodística de primera mà, en contacte directe amb l'actualitat diària del seu temps.

El volum està dividit en quatre apartats que corresponen a quatre etapes cro-

nològiques d'aquest període de la vida de Bertrana. En primer lloc, les «Impressions d'una estudianta» ens acosten a la quotidianitat d'una escriptora jove que observa el seu país des de la Suïssa dels primers anys vint. El segon bloc és una selecció dels articles que marquen l'etapa de consolidació literària de Bertrana (els anys 1928-1933), en què alterna el tractament de temes d'actualitat amb la descripció paisatgística, sempre des de l'òptica idealista que amara l'escriptora en aquest període. El tercer bloc del volum recull els articles dels anys 1933-34, l'etapa en què l'escriptora es mostra més compromesa amb el seu temps i la seva ideologia: sempre des de la seva perspectiva femenina, Bertrana exposa les seves teories polítiques i socials i parla obertament de temes tan actuals com el feminisme, el civisme, l'educació sexual, l'amor lliure, el poder del diner o la prostitució. Finalment, Real ens ofereix

un tast de les cròniques viatgeres, en què copsem el costat més aventurer i exòtic de l'escriptora.

Els articles periodístics d'Aurora Bertrana ens presenten en directe tot l'univers de l'escriptora des de la perspectiva de l'actualitat política, cultural i social de la Catalunya dels anys vint i trenta. Gràcies a l'excel·lent treball de Neus Real tenim el privilegi d'accedir, doncs, a un tros de la nostra història des de la mirada d'una de les grans intel·lectuals de la cultura catalana del segle XX.

Glòria Granell Nogué

El món del vi empordanès

IGLESIAS XIFRA, Josep Lluís.

La vinya i el vi a l'Empordà. El Mas Pòlit.

Editat per l'autor amb el suport de la Diputació de Girona, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà i l'Ajuntament de Vilamaniscle. [sense lloc, sense any].

D'aquest interessant treball de recerca sobre el conreu de la vinya i l'elaboració del vi en un mas empordanès, la primera conclusió que se'n pot treure és la gran importància que tenen els arxius familiars i la seva pacient conservació, no només per poder aprofundir en l'estudi dels patrimonis particulars i de la seva evolució, sinó també per contribuir de forma decisiva al coneixement de determinats

sectors socials o agrícoles d'una comarca, com en aquest cas, i les seves transformacions al llarg del temps. Pot semblar una obvietat, però la ingent quantitat de documents patrimonials que s'ha malmès al país ens obliga a la remarca.

L'estudi presenta tres parts ben diferenciades, si bé a partir d'un cert moment històric el fil conductor del treball és l'activitat vitivinícola d'una propietat agrícola denominada Mas Pòlit, del poble de Vilamaniscle (Alt Empordà). La primera part és una acurada síntesi divulgadora de l'evolució del conreu de la vinya i de la cultura del vi —que no és el mateix— en l'àrea mediterrània des del seu inici, amb especials referències a la viticultura catalana i empordanesa en particular. La part central, profusament documentada, fa referència a l'activitat productora de vi de la finca, principalment al llarg del segle XIX i començament del segle XX, període en què els ascendents directes de

l'autor tenien la titularitat de l'explotació. Des del punt de vista de treball de recerca és la part més interessant de l'estudi, ja que a través de les vicissituds agrícoles, tècniques, contractuals, comercials i familiars d'aquesta finca i dels seus propietaris es fa un retrat molt fidel de la viticultura empordanesa, de la seva gent i de les seves institucions durant l'esmentat període, que finalitzà bruscament amb la crisi de la fil·loxera, i la difícil recuperació posterior, mai assolida amb total plenitud.

En la darrera part de l'estudi, que és la més breu, després d'unes consideracions subjectives de tipus general sobre la zona i les actuals circumstàncies que envolten la producció de vins de qualitat, l'autor tracta la modernització vitícola realitzada en aquest mas i els projectes de futur de la finca, en els aspectes agrícoles, ampologràfics i enològics de l'actual societat explotadora, que escapen a l'interès d'un estricte treball de recerca històrica.

Cal destacar l'acurada presentació del llibre i la qualitat i originalitat de moltes de les il·lustracions que inclou. És llàstima que no s'hi indiqui la responsabilitat de la impressió, com també hauria estat convenient fer-hi figurar la data d'edició, dues referències valuoses per als qui consultin l'obra, tot i que són

detalls que no la desmereixen en absolut.

En resum, la crònica del Mas Pòlit de Vilamaniscle és una suggestiva i ben documentada història que ens apropa realment al món del vi empordanès, encara tan desconegut.

Eduard Puig i Vayreda

Llebrers, com el palmell de la mà

GRUP DE RECERCA D'ESTUDIS CASSANENCS (GREC).

Llebrers. Toponímia dels veïnats de Cassà.

Ajuntament de Cassà de la Selva.
Cassà de la Selva, 2006.

Diuen que el nom no fa la cosa, però probablement hi influeix. Les coses, i en aquest cas els llocs, porten un nom que és fruit de la seva història i circumstàncies i que el pas dels anys ha fet evolucionar i cristal·litzar fins a arribar als nostres dies. Aquest és un dels atractius de la toponímia, poder esbrinar a què respon una determinada manera d'anomenar el nostre entorn. Però, ull!, a vegades el nom final que ens ha arribat s'assembla molt a una paraula amb un significat totalment diferent. La interpretació dels homes i el pas de les generacions han fet acostar el mot primitiu a alguna cosa lògica i cone-

guda, fins a etzibar-li el toc de gràcia que l'ha fixat en la forma en què avui el trobem als mapes, però amb un significat ben diferent en origen. És el cas de Llebrers, on els experts ens aconsellen que no hi busquem ni les llebres ni els gossos perquè no els hi trobarem. *Llebrers* sembla ser que deriva del nom del propietari d'una antiga vil·la romana existent en el mateix lloc. Aquest nom l'han trobat documentat des del 954.

El Grup de Recerca d'Estudis Cassanencs ha enllestit un estudi que, combinant la recerca als arxius i el treball de camp, ha aconseguit esbrinar el nom de cada cosa pel que fa al veïnat de Llebrers, situat al nord-oest del municipi i limítrof amb Campllong i Llambilles. Aquest ha estat el primer pas, i està previst seguir avançant fins a completar tot el terme de Cassà de la Selva.

Hi trobem referenciats 279 topònims actuals i històrics, cadascun amb la seva corresponent fitxa, on hi figura la seva situació aproximada i en alguns casos una imatge del lloc,